

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 24.10.2025

Meie 16.11.2025

nr 1-6/3284-1, SIM/25-
1168/-1K
nr 8-2/8657

Siseministri määruse „Nõuded elanikkonnakaitse koolitusele ja koolitajale“ eelnou kooskõlastamine

Austatud minister

Siseministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks siseministri määruse „Nõuded elanikkonnakaitse koolitusele ja koolitajale“ eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega arvestamisel.

1. Määrus kehtestatakse hädaolukorra seaduse (HOS) § 17¹ lg 3 alusel. Nimetatud HOS säte reguleerib elanikkonnakaitse koolitust nähes lg-s 2 ette, et avaliku sektori asutus korraldab kord kahe aasta jooksul ametnikele ja töötajatele elanikkonnakaitse koolituse. Järelikult tuleneb kohustus koolitust läbi viia seadusest ning selleks vajalik isikuandmete töötlemine toimub samuti seaduse alusel. Teisisõnu nähakse regulatsiooniga sisuliselt ette riiklik andmete säilitamiskohustus.

Kui aga isikuandmete töötlemise alus tuleneb seadusest, peab see järgima seadusereservatsiooni põhimõtte nõudeid, mis tulenevad Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) §-dest 3 ja 11. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähem intensiivseid põhiõiguste piiranguid ning sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. Eelkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid, töödeldavate isikuandmete koosseisu vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega (viimast võib seaduse volitusnormi alusel määrusega täpsustada) ning töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtjad.

Käesoleva eelnõu raames kavandatakse aga määruse §-s 3 ette näha, et koolitaja või koolitusasutus peab pidama koolitatud isikute kohta arvestust ning säilitama „neid“ andmeid kaks aastat. Esiteks on selge, et on soovitud määruses reguleerida isikuandmete säilitamistähtaega, kuigi see peaks olema reguleeritud määruse volitusnormiks olevas HOS §-s 17¹. Teiseks on selge, et koolituse läbinud isikute andmete osas peetakse silmas nende isikuandmeid ning nende kategooriad peaksid jällegi seaduses reguleeritud olema. Kahjuks pole praegu määruses isegi mitte töödeldavaid andmekategooriaid loetletud, vaid on viidatud üksnes abstraktsetele „andmetele“. Seletuskirjast nähtuvalt on muudatuste eesmärk, et nii

koolitusel osalejal kui ka järelevalve teostajal oleks võimalik tuvastada koolituse sisu ning tuginedes säilitatud andmetele lugeda koolituskohustus varasemalt täidetuks. Seda ka siis, kui väljundid on vähemalt minimaalses mahus läbitud mitme erineva või ühe suurema koolituse käigus. Juba see viitab, et eri koolitajate juures säilitatavad andmed peaksid olema samased ning säilitatavad andmekoosseisud keskselt reguleeritud (mida aga käesoleva eelnõuga seni pole tehtud).

Eelnevast tulenevalt kooskõlastab Justiits- ja Digiministeerium käesoleva määruse eelnõu vaid juhul, kui nimetatud säilitustähtaeg tõstetakse määrusest seadusesse ning seaduses nähakse ette ka isikuandmete kategooriad, mille säilitamist riik koolitajatelt eeldab, sidudes sealjuures selle andmetöötluse eesmärgiga. Teisisõnu palume, et koos käesoleva määruse eelnõuga tehakse ka vastavalt seaduses muudatused.

2. Palume sisukokkuvõttes halduskoormuse kasvu, eelkõige elutähtsa teenuse osutajate (ETO) puhul, selgemini ja konkreetsemalt välja tuua. Halduskoormuse parema mõistmise huvides oleks vajalik lisada ka hinnanguline töötajate arv ETO-des.

Märgime ka, et avalikul sektoril on **töökoormus**, neil ei suurene **halduskoormus**. Avaliku sektori puhul peab märkima, et **töökoormus** ei suurene.

3. Seletuskirja sisukokkuvõttest nähtub, et halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamata jätmisel tuginetakse hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) § 4² kohasele erandile, mille kohaselt võib reegli jätta kohaldamata, kui halduskoormus lisandub riigikaitse või julgeoleku oluliste vajaduste tõttu. Põhimõtteliselt saame kinnitada erandi asjakohasust. Samas palume, et sisukokkuvõttes oleks põhjalikumalt välja toodud seosed riigikaitse ja/või julgeoleku tagamisega. Sobiks näiteks selline põhjendus:

„Arvestades, et tegemist on hädaolukorra seaduse alusel kehtestatava elanikkonnakaitse kui laiapindse riigikaitse tegevusega, kohaldatakse HÕNTE § 4² kohast riigikaitse ja julgeoleku oluliste vajaduste erandit, mistõttu nimetatud halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamine ei ole vajalik.“

4. Seletuskirja punktis 5 on praegu veebikoolituse valmimise ajaks märgitud november. Projekti keerukuse ja ootamatute asjaolude tõttu palume märkida kättesaadavuse kuuks detsembri.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Markus Ühtigi 51914873
Markus.Yhtigi@justdigi.ee

Hendrik Roland Helm
Merili Koppel